AKTUALITEITEN

B.A.S.T.T. vzw

St adsschouwburg
Meistraat, 2
2000 Antwerpen
(03) 231 97 50

verschijnt driemaandelijks

verantwoordelijke uitgever
Dré Darden, Campinaweg 10, 2960 St.-Job-in-'t Goor

2000 ANTWERPEN 1
TIJDSCHRIFT

Jerôme Maeckelbergh
Rijke Beukelaerstraat 8
B-2000 Antwerpen 1

BASTT VZW

nummer 51 - september '94

SARAJEVO
SARAJEVO
RADIO
INDEPENDENT
• RADIO •
9
STUDIO99
SARAJEVO
99,8 FM

THEATER IN SARAJEVO

Het is moeilijk ons voor te stellen hoe het mogelijk is te overleven in een belegerde stad.
Zelden stromend water, af en toe elektriciteit, en een schrijnend tekort aan voedsel.
Bovendien heb je elk moment van de dag de kans om door een granaatinslag of een sluipschutter om het leven te komen.

Theatermakers laten zich door niets afschrikken, ook in moeilijke omstandigheden blijven zij theater maken.
Dat kon ik eens te meer duidelijk merken in Sarajevo, waar ik in juni op bezoek was.

Het doel van dit bezoek was tweeledig.
Vorig jaar november hadden alle Europese vakbonden, afdelingen cultuur, besloten elk in hun eigen land iets te doen voor de artiesten van Sarajevo.

In januari ging Nico Spanoghe op prospectie, en er werd door de Belgische vakbonden besloten het jeugdtheater van Sarajevo te adopteren.
Uiteindelijk bezit België met het KJT ook het grootste jeugdtheater van West-Europa.
Verschillende theaters, en de vakbonden storten geld, en het leeuwedeel kwam van de opbrengsten die de produktie "Mirad, een jongen uit Bosnië" had opgebracht.
Deze produktie werd dit seizoen meer dan 400 maal in de Vlaamse scholen gespeeld, en behandeld ondermeer het probleem van de Bosnische vluchtelingen.

Tevens is er door ACV en ABVV- cultuur ook een "Urgent Letter Action" gevoerd.
Dit hield in dat de Vlaamse acteurs elk een brief schreven aan de acteurs van Sarajevo.

Het was dus onze mooie taak dit geld te overhandigen, en ook de brieven mee te nemen, aangezien andere post niet in of uit de stad geraakt.
Bovendien konden we aan het Theater Kamerni 55 ook een mooie som geld overhandigen, die was verzameld door het Centre de la Paix uit Brussel, en voor de onafhankelijke Radio 99 had Studio Brussel een pak CD's, cassettes en ander verbruiksmateriaal meegegeven.

Ik kan jullie alvast vertellen dat het overhandigen van de verzamelde fondsen voor de nodige dank en emoties zorgden, maar ook voor het schrijven van de brieven moet ik jullie vanwege alle acteurs, techniekers en scenografen zeer hartelijk danken.
Het is voor hen een enorme steun te weten dat hun collega's in het buitenland nog aan hen niet vergeten zijn, ook al hebben ze de afgelopen twee jaar geen contact meer kunnen hebben buiten de stad.
Blijven schrijven dus !

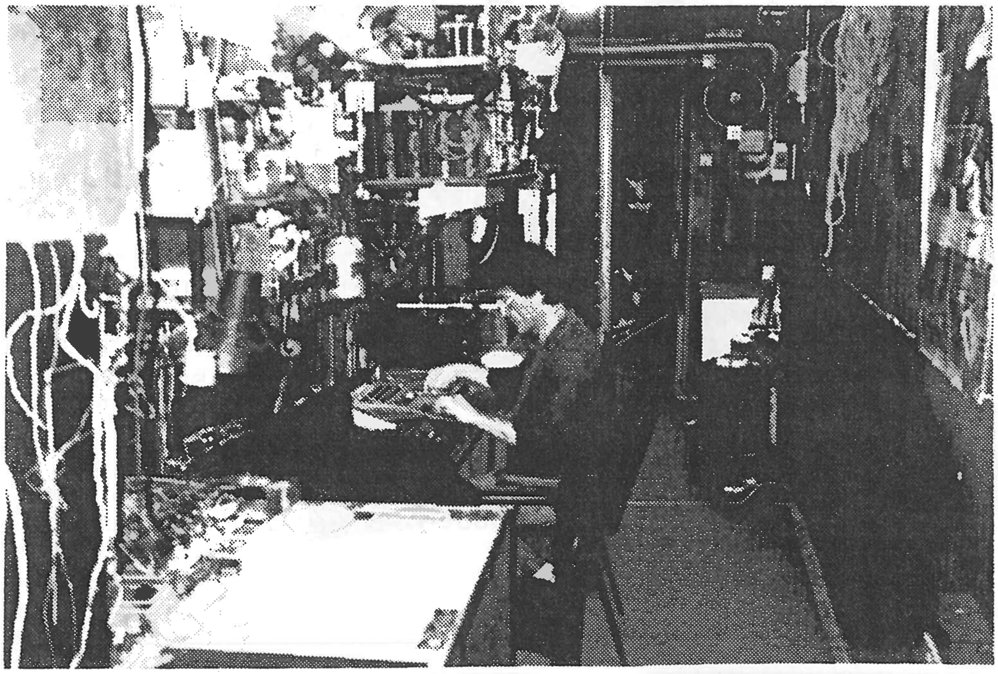

Het theater Kamerni 55 is het enige theater voor volwassenen dat de hele oorlog is blijven doorspelen.
De zaal bestaat uit een eerder klein lijsttoneel met podium, waarvoor een vierkant speelvlak van ±10 op 10 m ligt.
Hier rond staan de zetels in U-vorm opgesteld.
Er kunnen 160 personen zitten, en het theatertje zit elke dag bomvol.
Aan het theater is een gezellige bar annex tentoonstellingsruimte verbonden met de toepasselijke naam "Club Prospero".
Er wordt gespeeld volgens een soort repertoire-systeem, waarbij elke dag een ander stuk op het programma staat volgens een beurtrol, en waarbij er regelmatig een wordt vervangen door een nieuw.
Toen ik er was heb ik er een bewerking gezien van een kort verhaal van Tjechof, door drie jonge acteurs, en een biografisch stuk "Musa" over het leven van een beroemd Sarajevaans auteur in een ruimere bezetting.
Overdag repeteerde ze er "De Immigrant", in het licht van een wel zeer spaarzaam lampje.

Het theaterlicht wordt enkel gebruikt tijdens de voorstellingen, en bevatten een 48-tal kringen.
In de winter was het vaak nog nodig met kaarslicht te spelen, maar tegenwoordig is zowel het Kamerni 55 als het Jeugdtheater uitgerust met een generator.
De geluidseffecten en de muziek wordt weergegeven met bandopnemers via een redelijk klinkende geluidsinstallatie.

Verscheidene acteurs van het Jeugdtheater vertolken gastrollen in het Kamerni 55, omdat er nog al wat acteurs gevlucht zijn of erger...

Het Jeugdtheater van Sarajevo staat onder leiding van Nermin Tulić, vroeger één van de beste acteurs, maar nu hij in de oorlog zijn beide benen verloren heeft, was hij verplicht het directeurschap op zich te nemen.
Het jeugdtheater bestaat reeds veertig jaar, maar sleet zijn eerste dertig jaren als een poppentheater.
De laatste tien jaar wordt er meer en meer met een combinatie van poppen met acteurs, of enkel met acteurs gespeeld.
Ze spelen in een mooie eigen theaterzaal, die aan de binnenkant nauwelijks beschadigd is.

Het theater ligt dan ook wat beschut ten opzichte van de bergen, waar het geschut op de stad staat gericht.
De ruime zaal bevat een 250 tal plaatsen is voorzien van een tamelijk ruim podium (± 10 m diep en 20 m breed) en een laag torentje.
De torenuitrusting op gebied van trekken en dergelijke is aan de beperkte kant.
Er is wel een verrijdbare manteau.
De klankkabine herbergt een mengpaneel van eigen makelij met drie Revoxen en Bose versterkers.
Het licht wordt bedient met een lichtcomputer van Joegoslavische makelij, wat goed van pas komt, aangezien het jeugdtheater ook volgens het repertoire systeem speelt.

Het materiaal is dus wel overal aanwezig, maar de laatste twee jaar, sinds de oorlog, kunnen defecte of oude stukken niet meer vervangen worden, wat tot de nodige frustratie bij de aanwezige techniekers leidt.
Vooral kleurfilters en lampen worden schaars, maar het ergst is het wel gesteld met de toestand van de decors.
Men is het danig beu om telkens oude stukken te hernemen, en tracht met oude panelen en onderdelen nieuwe decors samen te stellen voor nieuwe produkties.
Er zijn helaas veel decorstukken in kachels verdwenen tijdens de laatste twee winters.
Bij "De Tijger", het stuk dat ik heb gezien, moesten ook verschillende acteurs vervangen worden.

De medewerkers blijven echter een groep enthousiaste mensen, die vol vuur over hun volgende produkties praten.
Hoewel toen ik in Sarajevo was het staakt het vuren redelijk goed werd nagekomen, hebben ze moeilijk de toekomst met optimisme tegemoet te zien.
Niettemin blijven ze enthousiast vertellen over de volgende produktie die in première gaat, en over de stukken die gepland zijn voor de toekomst.
Ze komen ook met voorstellen voor een toekomstige samenwerking van het jeugdtheater van Sarajevo, die allen zeker het overwegen waard zijn.
Ik was dan ook blij dat ik hen voor twee jaar het lidmaatschap van Asitesj mocht aanbieden (de internationale vereniging van jeugdtheaters), en hun directeur mocht uitnodigen voor het internationale jeugdtheaterfestival, eind augustus in Hoei.

Ivo Kersmaekers

hier

had

beo

kunnen

adverteren

beo (brackman en okx)
Nijverheidslaan 3
1382 LE Weesp
Holland
tel: 00-31294013646
fax: 00-31294013921

STAD AALST

Het stadsbestuur van Aalst heeft beslist om ten behoeve van het Cultureel Centrum "De Werf" een wervingsreserve aan te leggen van :

Hoofdmachinist-elektricien A2.

De kandidaten, zowel vrouwelijke als mannelijke, moeten voldoen aan de volgende voorwaarden :

1. De Belgische nationaliteit bezitten.
2. Tenminste 18 jaar en ten hoogste 50 jaar oud zijn.
3. Van goed zedelijk gedrag zijn en de burgerlijke en politieke rechten genieten.
4. In regel zijn met de dienstplichtwetten.
5. Geschikt bevonden worden bij een geneeskundig onderzoek door de Interbedrijfsgeneeskundige dienst V.Z.W. Progecov.
6. Houder zijn van minstens het diploma of getuigschrift van :
   A2 mechanica
   A2 electro-mechanica
   A2 elektriciteit
7. Slagen voor een getrapt vergelijkend examen dat bestaat uit :
   - een schriftelijk gedeelte
   - een mondeling gedeelte

   Om te slagen in het schriftelijk gedeelte dienen de kandidaten 50% van de punten te behalen op elk onderdeel van het schriftelijk gedeelte en 60% op het totaal. Om te slagen in het mondeling gedeelte moeten de kandidaten 60% van de punten behalen.
8. De uiterste datum voor het indienen van de kandidaturen is door het College van Burgemeester en Schepenen vastgesteld op **15 september 1994.**
9. De aanvragen tot deelneming aan de examenproeven dienen gesteld op het daartoe bestemd formulier "kandidatuurstelling" en moeten onder aangetekende omslag gezonden worden aan het College van Burgemeester en Schepenen t.a.v. de heer A.E. BOGAERT, schepen van Tewerkstelling, Personeel en Juridische Zaken, Keizersplein 21 te 9300 Aalst. De omslag moet de kandidatuur vermelden van de in hoofding vermelde betrekking.
10. Om aan het examen te kunnen deelnemen, moet benevens de andere te vervullen pleegvormen, een inschrijvingsgeld van 300 fr worden gestort op postrekeningnummer : 000-0019274-68 van het stadsbestuur van Aalst. Ingeval van niet deelname wordt dit bedrag niet terugbetaald.
11. De speciale formulieren "kandidatuurstelling", het gedetailleerde examenprogramma, alsmede de volledige voorwaarden kunnen schriftelijk of telefonisch aangevraagd worden aan de personeelsdienst, Keizersplein 21 te 9300 Aalst, tel : 053/73.21.35.

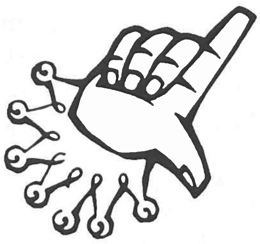

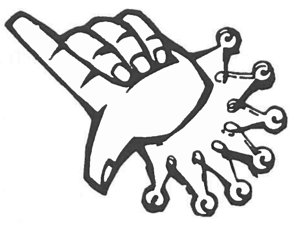

HET KONINKLIJK DEENS THEATER

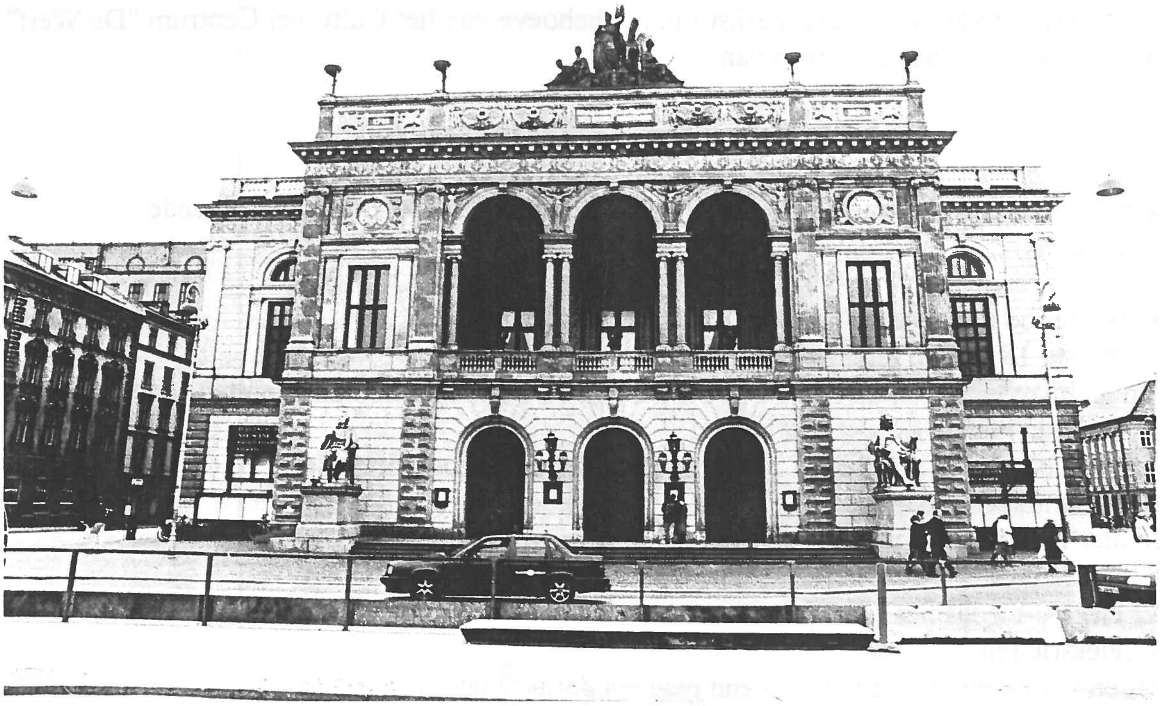

1993: Het Koninklijk Deens Theater.

EEN STUKJE GESCHIEDENIS

INLEIDING

Afgelopen jaar heb ik in het Deens Nationaal Theater, een theater met een bijna 300 jaar oude geschiedenis en traditie, een 7 maanden durende stage gelopen, op de theatertechnische afdelingen.
Naar aanleiding hiervan, heb ik een aantal artikels geschreven die in de volgende nummers zullen verschijnen.

Anja Huybrechts

<u>Lille Grønnegade</u>

Het koninklijk theater heeft in de loop van de tijd drie onderkomens gekend.

Aanvankelijk was het theater gevestigd aan de Lille Gronnegade. Het opende zijn deuren in 1722 en zou de komende 6 jaar een repertoire brengen bestaande uit 21 komedies van Ludwig Holberg en 17 stukken van Molière.
De theatergroep was sterk Frans getint, op een enkele uitzondering na waren alle acteurs van Franse afkomst.
Het theater had de bescherming van de koninklijke familie en de adel, desondanks werd het theater in 1728 tijdelijk gesloten. De redenen hiervoor waren de slechte economische toestand van het theater en het aantreden van een nieuwe koning die er een striktere religieuse visie op na hield.

HET KONINKLIJK DEENS THEATER

Kongens Nytorv

Toen in 1746 de iets meer breeddenkende koning Frederik V de troon besteeg werden de plannen voor een nieuw theater onmiddellijk aangevat. De koning schonk de bouwplaats op Kongens Nytorv en stelde de architekt van de koninklijke familie, Niels Egtved ter beschikking.
Een nieuwe theatergroep werd samengesteld bestaande uit jonge intellektuelen.
Ludwig Holberg werd hun literair adviseur.
De openingsvoorstelling had plaats op 18 december 1748 in het bijzijn van de koninklijke familie.

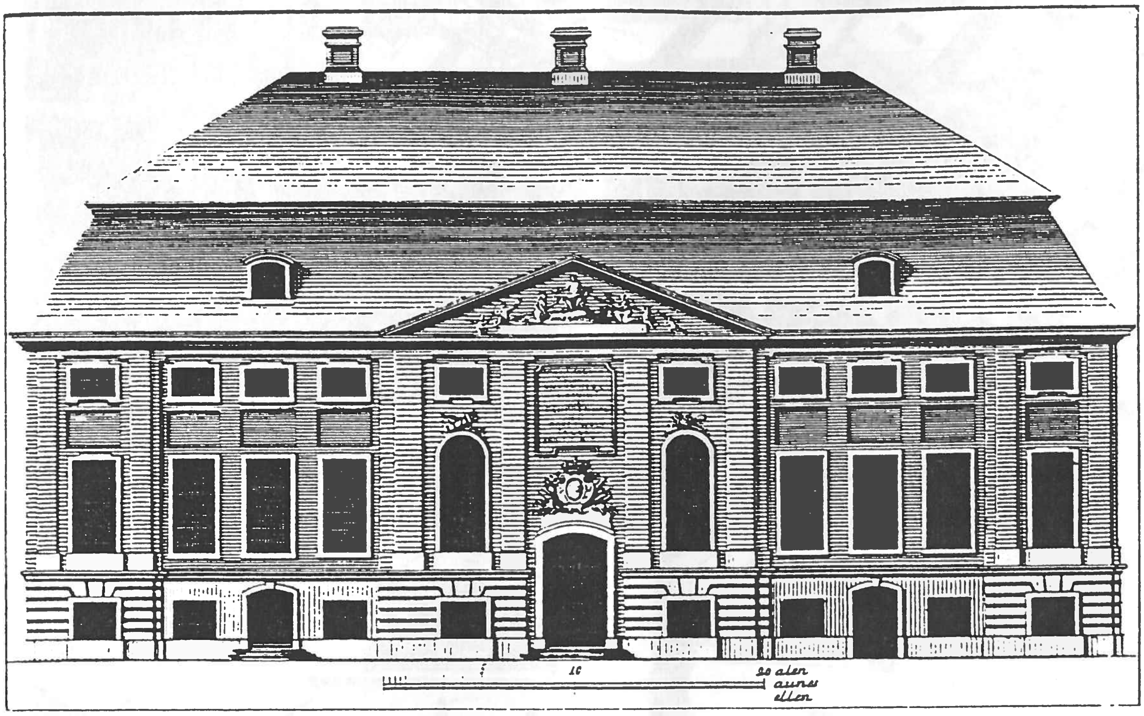

1746: Het eerste theater gebouw op Kongens Nytorv.

De opvolger van Frederik V, koning Christian VII was geinteresseerd in wat er internationaal op het gebied van cultuur gebeurde.
Rond 1760 werd het populair in Europa om een theater binnen het paleis te hebben.
In 1766 kwam er dan ook een boven de paardestallen van Christiansborg.
Hiervoor werd een Frans toneelgezelschap in dienst genomen.
Doordat de koning hierdoor zijn interesse voor het koninklijk theater verloor verplichtte hij de stad Kopenhagen om het theater financieel te steunen tussen 1750 en 1772.
In 1772 sloot het 'Court Theater'. Hierna nam de koning terug de volledige economische en administratieve verantwoordelijkheid van het nationaal theater op zich.
Het 'Court Theater' werd onlangs volledig gerestaureerd en ingericht als theatermuseum. De geur verraad dat de paarden nog steeds op dezelfde plaats als 270 jaar geleden staan.

Reeds in 1774 werden de eerste verbouwingen verricht door de architekt C.F. Harsdorff. De verbouwingen vernietigde volledig de originele architectuur, maar daartegenover stond een ruimer en praktischer theater met 1370 zitplaatsen.
Voor de komende 100 jaar zou dit de thuishaven zijn van het nationaal gezelschap en tot 1848 zouden zij de enige in Denemarken zijn die de toelating hadden om drama op te voeren.

Gamle scene

Het huidige gebouw werd in 1874 naast het eerste op Kongens Nytorv gebouwd. Een aantal jaren stonden beide theaters naast elkaar. Aan de originele architectuur van het laatste gebouw is er sindsdien niets veranderd.
De twee bekendste Deense schrijvers, Holberg en Öehlenschläger kregen beide een standbeeld voor het theater.

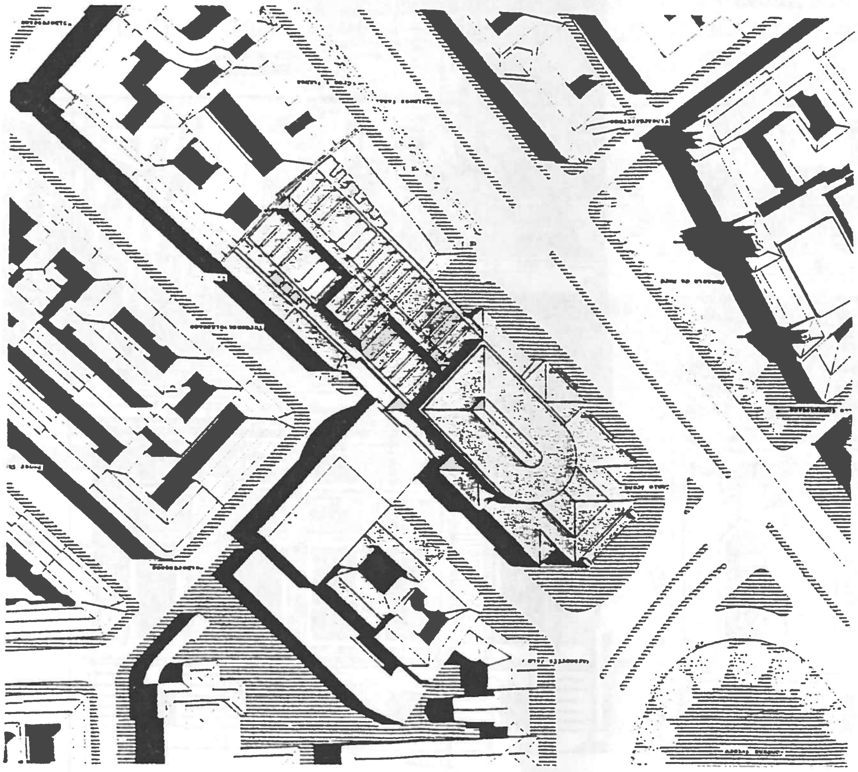

Situatieplan.

Nye Scene

Begin 20-ste eeuw begon men een tweede podium te plannen. De concertzaal van de Deense radio was over het theater gelegen, maar werd door deze bijna nooit gebruikt, waarop het theater besliste de zaal in 1957 over te nemen.
Er werd in een overbrugging voorzien tussen de twee gebouwen.
Sindsdien worden de drama opvoeringen op dit podium gehouden.
De ballet- en operavoorstellingen gaan door op 'Gamle Scene'.

Werken op 'Nye Scene' geeft vele problemen daar het gebouw niet voor theater geschikt is. Achter het podium is er geen ruimte om decors op te stellen en de opening om de decors binnen te brengen is veel te klein.

Er zijn plannen om het hele gebouw waar 'Nye Scene' zich bevindt af te breken en een nieuw theater te bouwen.
De aanvraag tot subsidie is hiervoor reeds ingediend.

Baron Bolten scene

Het theater had reeds lang behoefte aan een kleine zaal waar experimenteel theater kon opgevoerd worden. Door de nodige sponsering werd dit in de zomer van 1993 mogelijk gemaakt.
Aan de overkant van Kongens Nytorv heeft het theater er een derde podium met een 120-tal zitplaatsen bijgekregen.

Nye Scene.

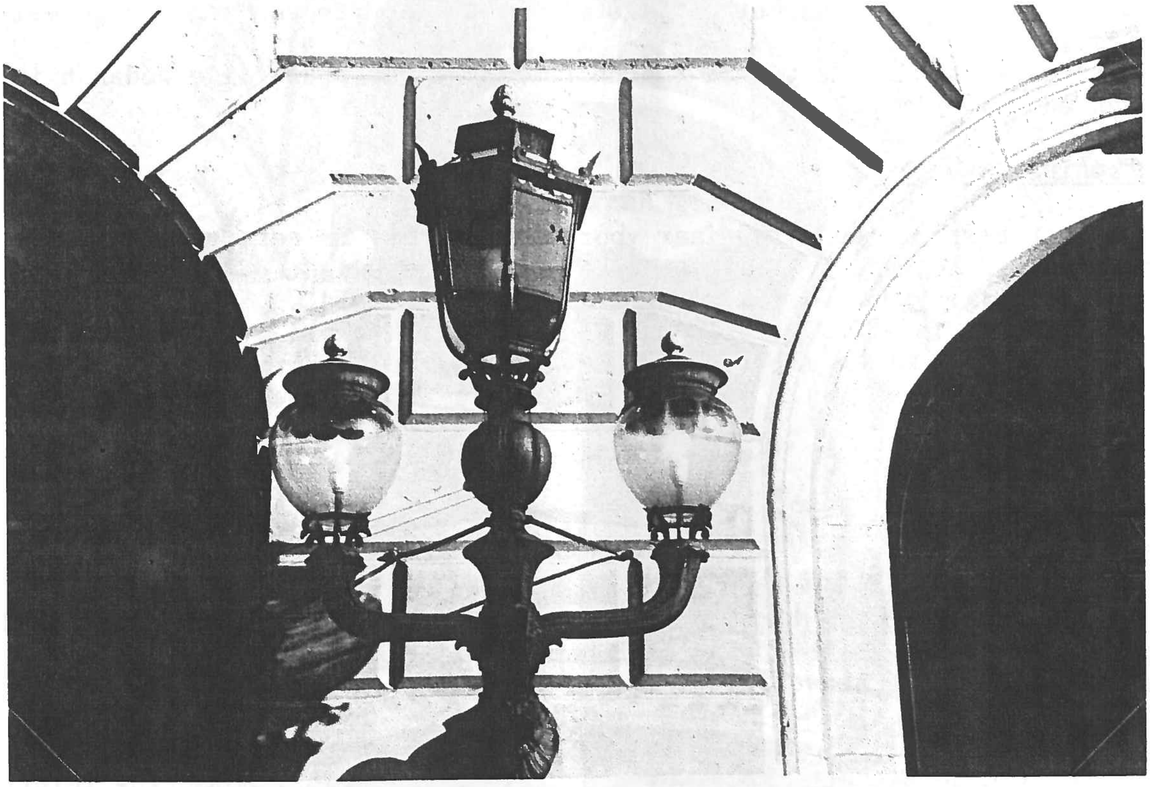

Bij uitverkochte voorstellingen brandt er traditiegetrouw een rode lamp. Deze traditie deed in 1860 zijn intrede en werd sindsdien door vele Deense theaters overgenomen.

DRAMA, OPERA, BALLET EN ORKEST IN EEN THEATER.

Opera

Het Deense koningshuis en de aristokratie toonde veel meer interesse voor opera dan voor drama. Vanaf 1752 tot 1780 nodigde de koning Italiaanse operagezelschappen uit om in het koninklijk theater te komen optreden. Het theatergezelschap voelde zich bedreigd en vreesde dat de koning zijn financiele steun zou overhevelen naar een Deens operagezelschap. Daarom werd er vanaf 1780 opera geintroduceerd in het repertoire. De eerste 6 jaar werd enkel gebruik gemaakt van acteurs met een goede stem. In 1786 ontstond definitief de Deense opera, onder leiding van de dirigent J.G. Naumann. Hij vergrootte het theaterorkest en vormde het eerste operakoor.

Ballet

Het Deense ballet ontstond ongeveer rond dezelfde periode als de opera. Korte balletinterludia werden reeds geïntroduceerd in het theater in Lille Grønnegade.
De echte interesse voor ballet kwam toen het 'Court Theater' een Franse balletgroep oprichtte met daaraan vanaf 1770 een balletschool verbonden.

Het is 's werelds oudste balletschool en blijkbaar de enige die er een nauw verband met de balletgroep op nahoud.
Dit heeft men te danken aan August Bournville. Door hem werden de studenten van kindsbeen af bij de optredens betrokken.
Nu is de school in het theater gevestigd.
Het Deense ballet is wereldberoemd geworden door Bournville.
Hij was balletmeester van 1830 tot 1877 en introduceerde een volledige nieuwe stijl en trainingsmethode die tot op de dag van vandaag nog gedeeltelijk gebruikt word.
Nog steeds worden balletten in een choreografie van Bournville gedanst in binnen en buitenland.

Het koninklijk orkest

Het orkest bestond reeds 300 jaar voor het theater. De eerste kontakten werden gelegd toen de Italiaanse opera werd uitgenodigd.
Het koninklijk orkest werd als begeleider ingeschakeld.
Toen de koning in 1770 de volledige verantwoordelijkheid over het theater op zich nam werd het koninklijk orkest een theater orkest.

GOOCHELEN MET GETALLEN.

Ondanks dat de financiering van het theater door de staat wordt verzorgd blijft de koninklijke familie toch sterk betrokken bij het theater.
De huidige koningin Margrethe ontwierp de kostuums voor 'A Folk Tale' en de koninklijke kapel treedt op in 'La Boheme'. Bij elke première is de koninklijke familie aanwezig.

Het theater krijgt 1300 miljoen subsidies. Hierbovenop komen nog de inkomsten van de ticketverkoop wat 220 miljoen bedraagt, sponsering levert nog een extra 70 miljoen op en tenslotte is er nog 50 miljoen opbrengst van programma's en souvenier verkoop. Wat de totale inkomsten op 1650 miljoen per jaar brengt. Omdat deze subsidies door heel het land betaald worden is het theater verplicht om reisvoorstellingen over heel het land te geven.

In 1992 werden er 64 verschillende produkties aan het publiek voorgesteld.
De verdeling hiervan is als volgt:

drama	13
opera	17
ballet	34

Van de 64 produkties waren er 22 premières:

drama	10
opera	3
ballet	9

In het totaal werden er 600 voorstellingen gegeven, concerten en tournees inbegrepen. Het aantal toeschouwers liep op tot bijna 500.000.
In totaal werken er bijna 850 mensen in het theater. Hier volgt een vereenvoudigde opsomming:
Drama afdeling 50 waarvan 40 toneelspelers, opera afdeling 216 waarvan 31 solisten, 60 operakoor en 100 orkest, ballet afdeling 136 waarvan 100 dansers, technische afdeling 146, produktie afdeling 92, marketing afdeling 25, administratie 59 hierbovenop komen nog een 100 tal losse medewerkers.

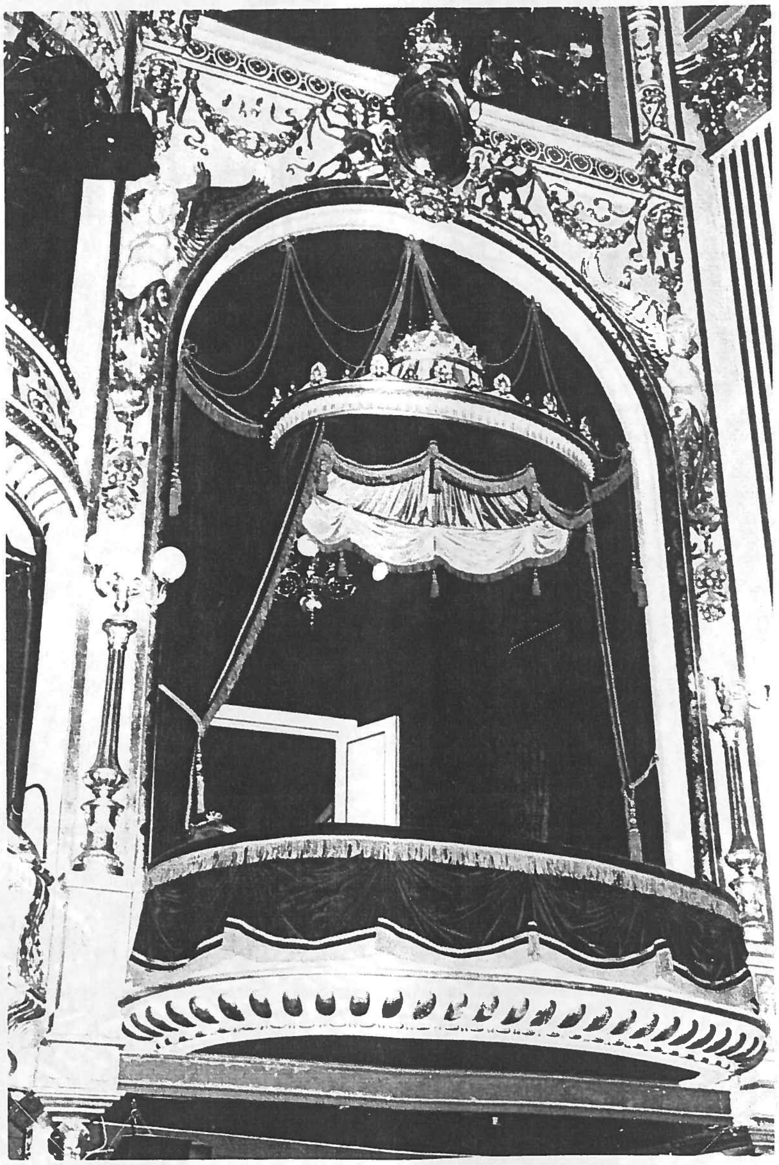

De koninklijke loge.

HET KONINKLIJK DEENS THEATER

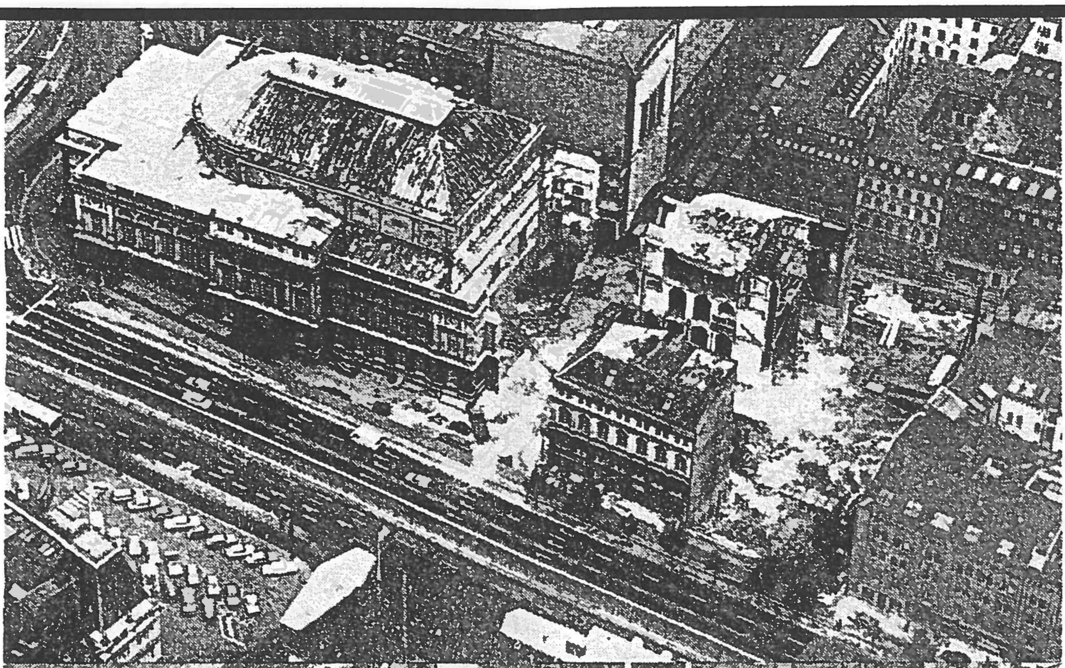

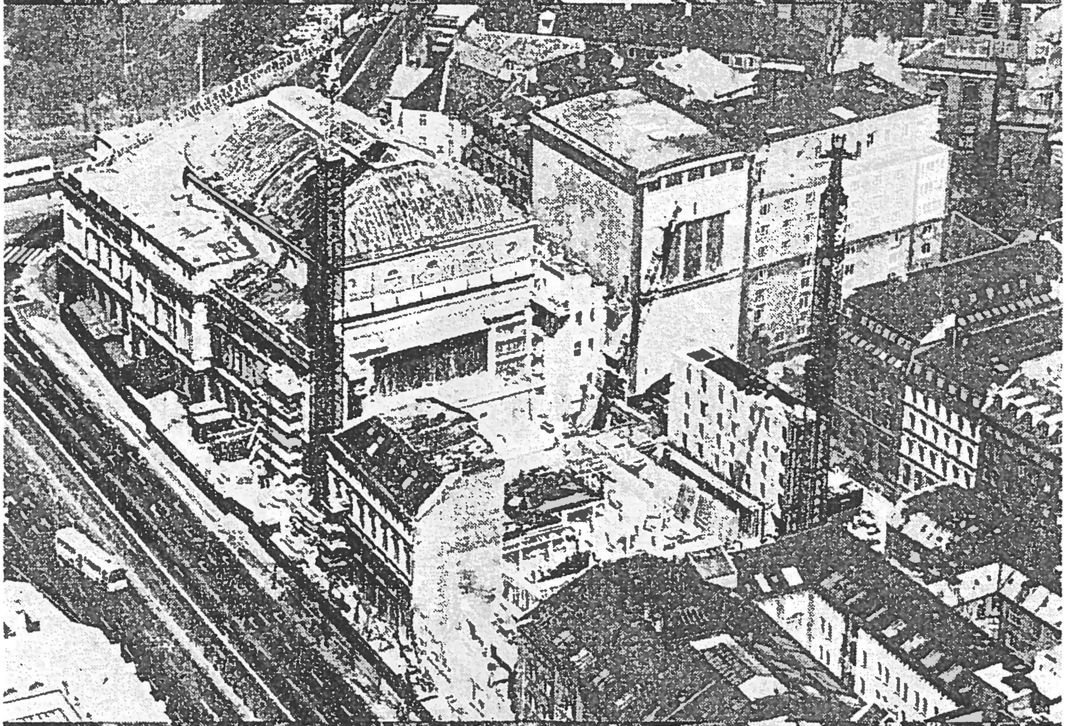

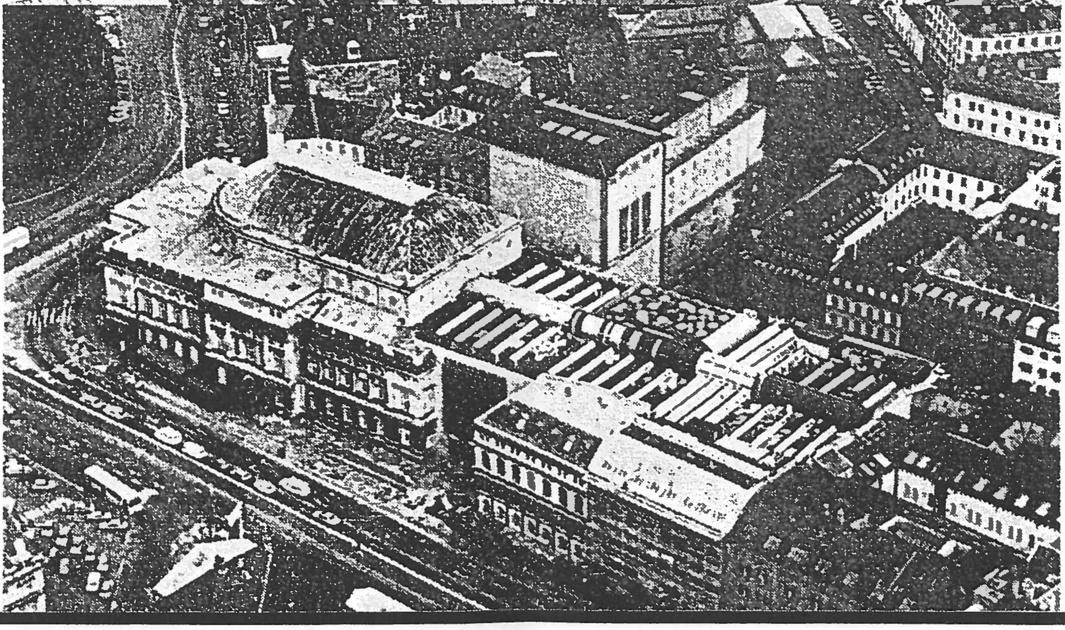

Vervolg zie pagina 19

BIJLAGE CENTERFOLD KLANKAANSLUITINGEN

De BASTT-centerfold van dit nummer behandelt klankaansluitingen.
Cinchstekkers zijn eenvoudig aan te sluiten, want altijd asymmetrisch.
Vanaf we met twee geleiders beginnen te werken komen we terecht in de doolhof van symmetrie - asymmetrie (balanced - unbalanced).

Als we een symmetrisch aan een symmetrisch toestel moeten aansluiten, valt het nog mee.
Pin 1 (bij jacks, de basis) is altijd de massa, en de twee andere zijn de geleiders.
Het signaal kan hoogstens uit fase zijn.
Dit is eenvoudig op te lossen met de fase-omkeerknop, of met een overgangsstukje, waarbij pin 2 van de ene fiche wordt verbonden met pin 3 van de andere fiche en vice versa.

Als we echter met twee geleiders van een symmetrisch naar een asymmetrisch toestel gaan, moeten we weten welke van de twee geleiders "hot" is, zodat we de andere mee aan de massa kunnen koppelen.
Om het moeilijk te maken zijn er twee verschillende normen, de amerikaanse en de europese, waarbij bij de ene pin 2 "hot" is, en bij de andere pin 3.
Tot overmaat van ramp zijn er amerikaanse produkten op de markt, waarbij ten behoeve van de europese markt, ook de europese norm is ingebouwd.
Altijd eerst de handleiding lezen dus.
(bij jacks bestaat dit probleem niet, daar is het altijd: basis=massa, ring=cold, tip=hot.)

De kans bestaat dat we een toestel moeten aansluiten waarbij 2 en 3 omgewisseld zijn.
(veel profesionele randapparatuur werkt volgens het amerikaanse systeem)
Ook hier kan bovenvermeld overgangsstukje de oplossing brengen (zie afbeelding).

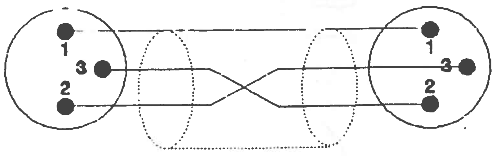

Fasewisselaar

Ivo Kersmaekers, Chris van Goethem, Luc Vercammen, Willy Meys en Dirk Minnebo.

Nieuwe telefoon- en faxnummers van P.C.-Arenberg - Antwerpen

TELEFOON
- Algemeen : 03/202.46.11
- Reservatie : 03/202.46.46
- Beheer : 03/202.46.34
- Techniek : 03/202.46.51

FAX
- Algemeen : 03/202.46.00
- Beheer : 03/202.46.18
- Reservatie : 03/202.46.47
- Techniek : 03/202.46.55

BASTT

Stekkers

Asymmetrisch

XLR

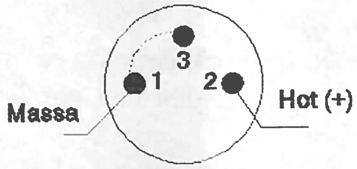

Jack stereo

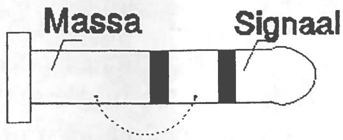

Jack mono

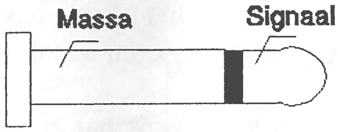

Cinch

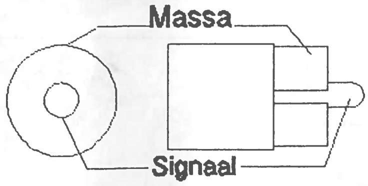

DIN

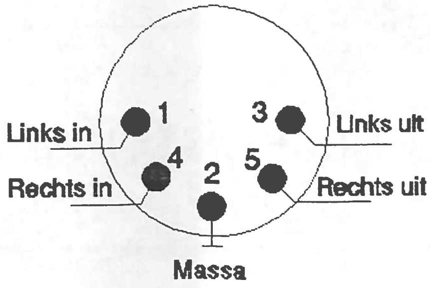

XLR luidspreker

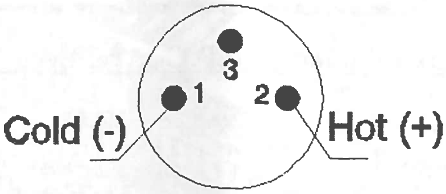

Symmetrisch

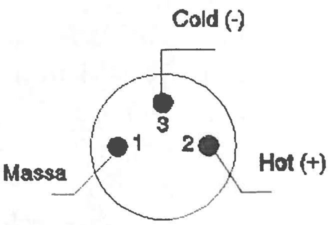

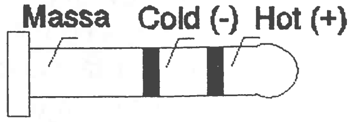

XLR Amerikaans

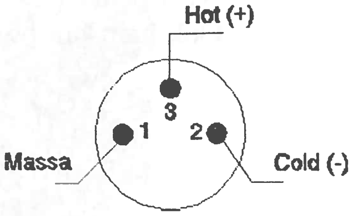

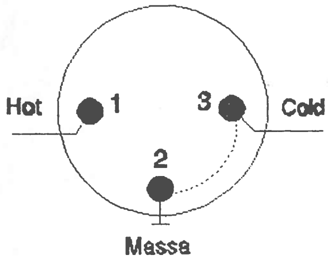

KLANK AANSLUITINGEN

VERBINDINGEN

Symmetrische aansluiting

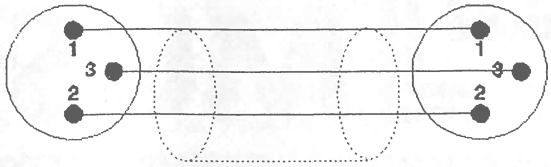

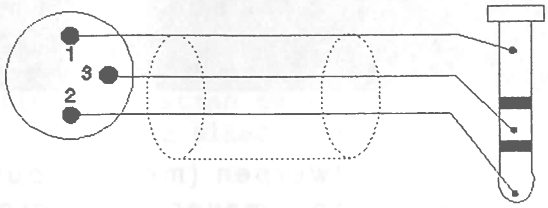

Asymmetrische aansluiting

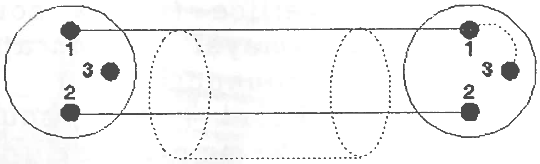

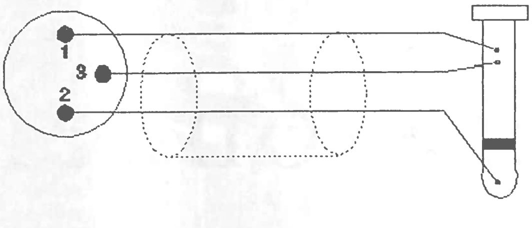

DIN =Cinch verbinding

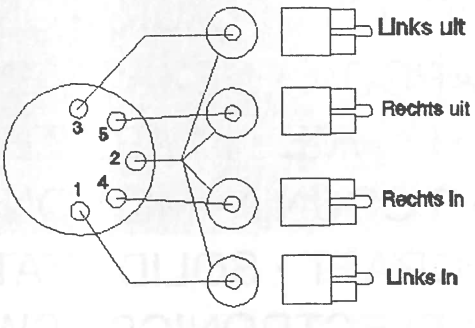

TRANS EUROPEAN MUSIC n.v. s.a.

• PONTBEEKLAAN 41 • 1731 ZELLIK •
• tel. 02/ 466 50 10 • fax 02/ 466 30 82 •

enkele referenties:

- de singel • antwerpen (meyer, soundcraft, ...)
- kns • antwerpen (meyer, soundcraft, ...)
- kjt • antwerpen (meyer, soundcraft, ...)
- cc ter dilft • bornem (meyer, soundcraft, ...)
- cc strombeek-bever (meyer, soundcraft, ...)
- cc den blank • overijse (meyer, soundcraft, ...)
- casino beringen (meyer, soundcraft, ...)
- cc genk (meyer, soundcraft, ...)
- cc botanique • brussel (meyer, soundcraft, ...)
- cc de zandloper • wemmel (meyer, soundcraft, ...)
- koninklijk ballet van vlaanderen • antwerpen (meyer, soundcraft, ...)
- brtn (meyer, soundcraft, ...)
- enz. ...

professioneel advies:

15 jaar ervaring in geluidstechniek voor teater!!

importeur voor België en Luxemburg van volgende merken:

• APHEX • AUDIOMATION • AUDIO & DESIGN •
• AUDIO PRECISION • AURATONE • BRANDREX • BSS •
• CLEARCOM • DBX • EVENTIDE • GOTHAM •
• H & H • HME • KLARK TEKNIK • LEXICON •
• MEYER SOUND • MICRON • ORBAN • OTARI •
• SOUNDCRAFT • SOLID STATE LOGIC • SUMMIT •
• SURREY ELECTRONICS • SWITCHCRAFT • TRAM •
• TURBOSOUND • WESTLAKE AUDIO • dealer voor AMPEX •

MODERNISERING.

Inleiding

Ongeveer 8 jaar geleden kreeg de 'Gamle Scene' een grote opknapbeurt. Om deze werken uit te voeren moest het podium voor 2 jaar gesloten worden. De volledige technische uitrusting werd vernieuwd. De bekabeling voor geluid en belichting werd volledig vernieuwd en er werd een nieuw signalensysteem aangelegd. Er werd ook een computersysteem geïnstalleerd om de trekken automatisch te besturen.

De straat en een aantal gebouwen die achter het theatergebouw lagen werden ter beschikking gesteld. Op de plaats waar de straat was kan men nu met vrachtwagens binnenrijden om te laden en te lossen. Deze ruimte staat ook rechtstreeks in verbinding met de doekenlift.

Achter het podium werd een opslagruimte voorzien voor de decors van de lopende stukken. Daarachter werden twee repetitieruimten gebouwd die groot genoeg zijn om er een volledig decor in op te bouwen. Podium, opslagruimte en repetitieruimte staan zo in verbinding dat het decor zonder afbreken van de ene naar de andere plaats gerold kan worden.

Laad- en losruimte.

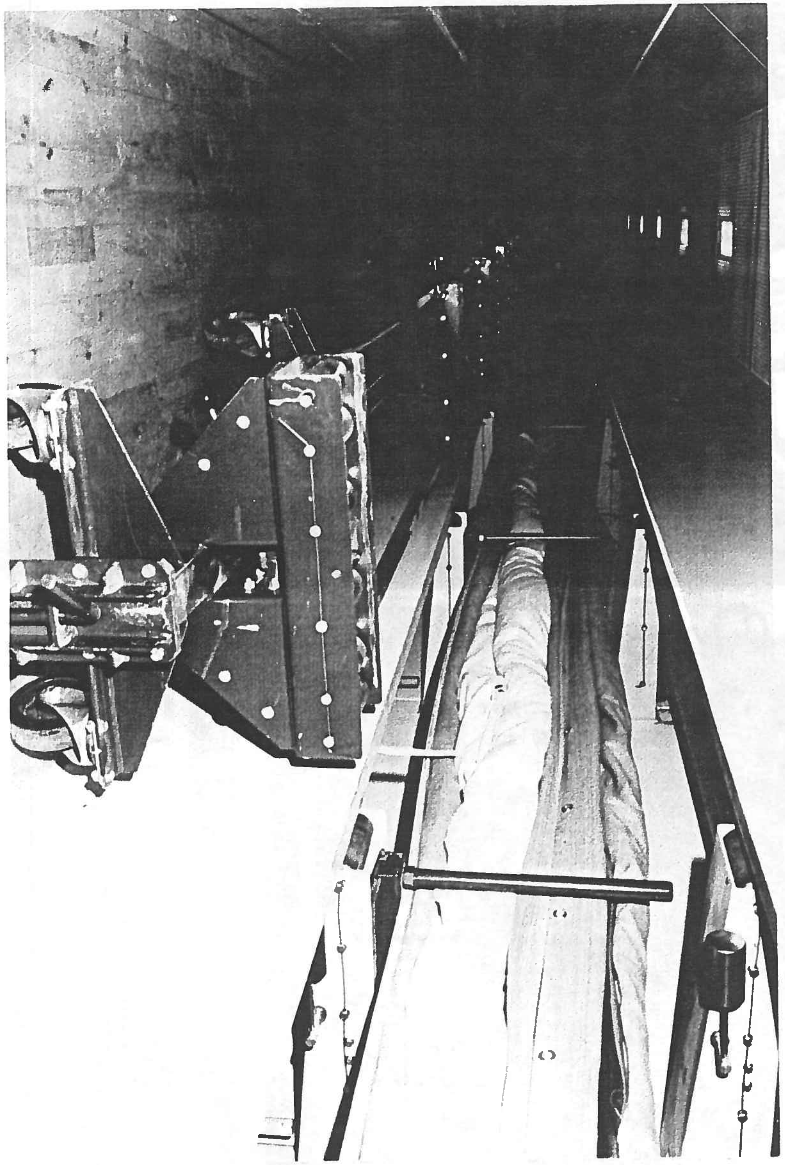

Deze foto werd genomen vanop de bovenkant van de lift.

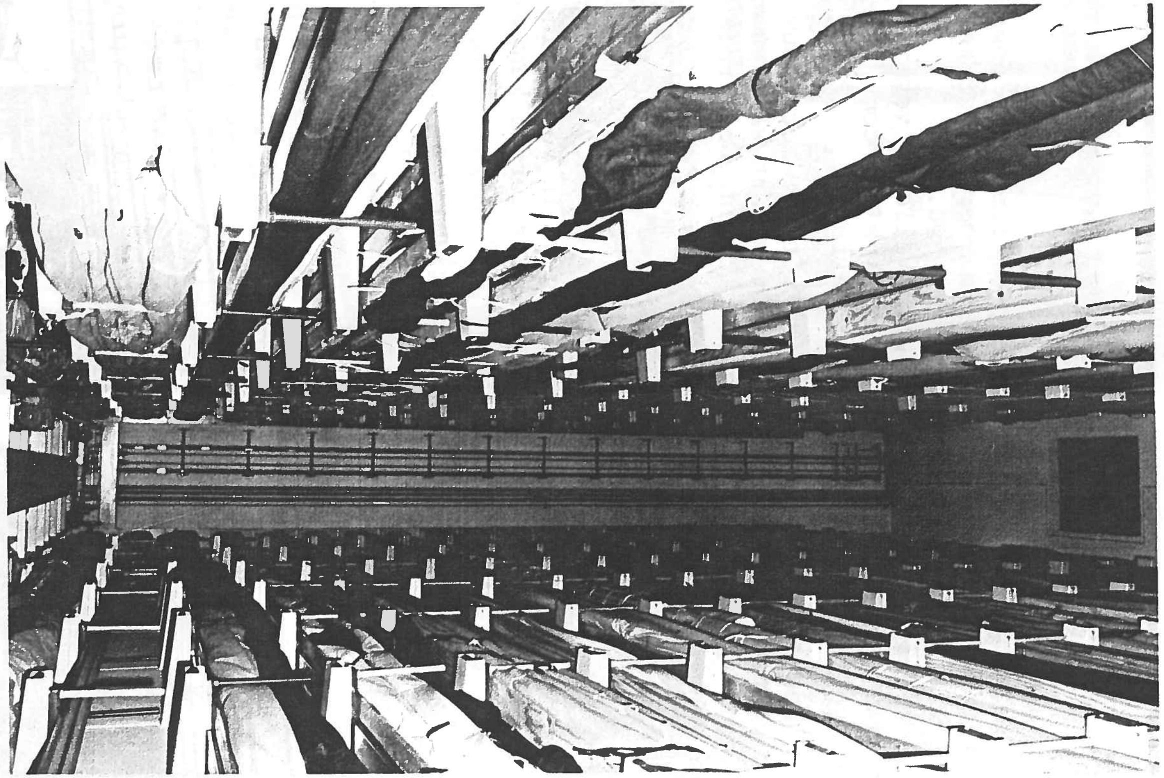

De zijkant van de lift schuift open. Daardoor kan men gemakkelijk doeken op en afladen.

De doekenlift

Om het werk van de machinisten te verlichten werd een liftsysteem geïnstalleerd. Daardoor kunnen ongeveer 600 tapijten opgeslagen worden. De tapijten worden opgerold en tegelijkertijd op een 19 m lange wagen gelegd. Deze wordt dan in de lift gereden. De lift verplaatst zich over 5 verdiepingen.

Het signalensysteem

Op 'Gamle Scene' worden er bijna enkel opera en balletvoorstellingen gegeven. Voor de signalisatie moet er dus op de muziek voortgegaan worden. Er is steeds één persoon die de muziek volgt en die de signalen doorgeeft aan de belichting, gallerij, machinisten en de kelder. Om deze signalen door te geven worden twee verschillende displays gebruikt. Als er een volgend sein op komst is wordt er een waarschuwing doorgegeven en gaat het oranje licht boven op de display branden.

Belichting

Er werden vijf elektrische lichtbruggen geïnstalleerd.
Deze kunnen vanop de gallerij bestuurd worden.

Belichtingsplan van podium en zaal zie volgende bladzijden.

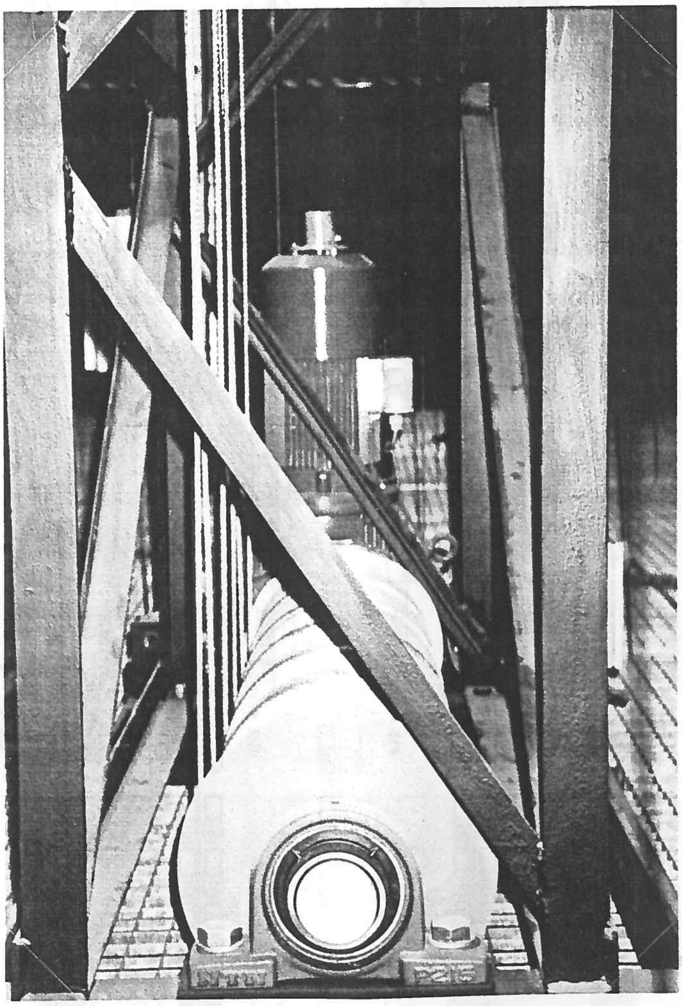

De redaktie dankt Anja Huybrechts voor deze serie.
In BASTT n° 52 verschijnt: "Het Koninklijk Deens Theater", - De horizon, - Recente vernieuwingen, - De computer, - Sturing van de trekken.

HET BELICHTINGSPLAN VAN HET PODIUM

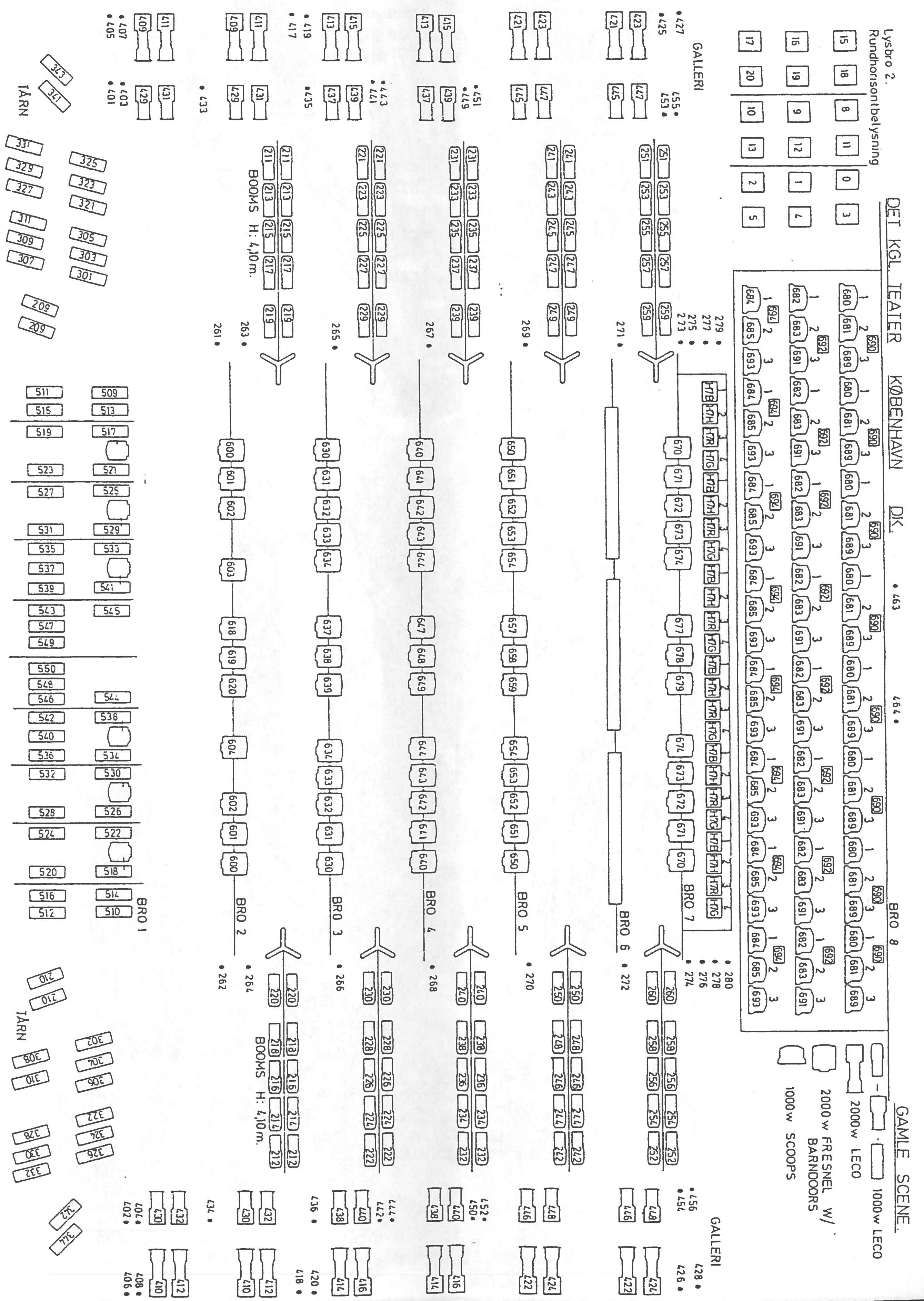

HET KONINKLIJK DEENS THEATER

HET BELICHTINGSPLAN VAN DE ZAAL

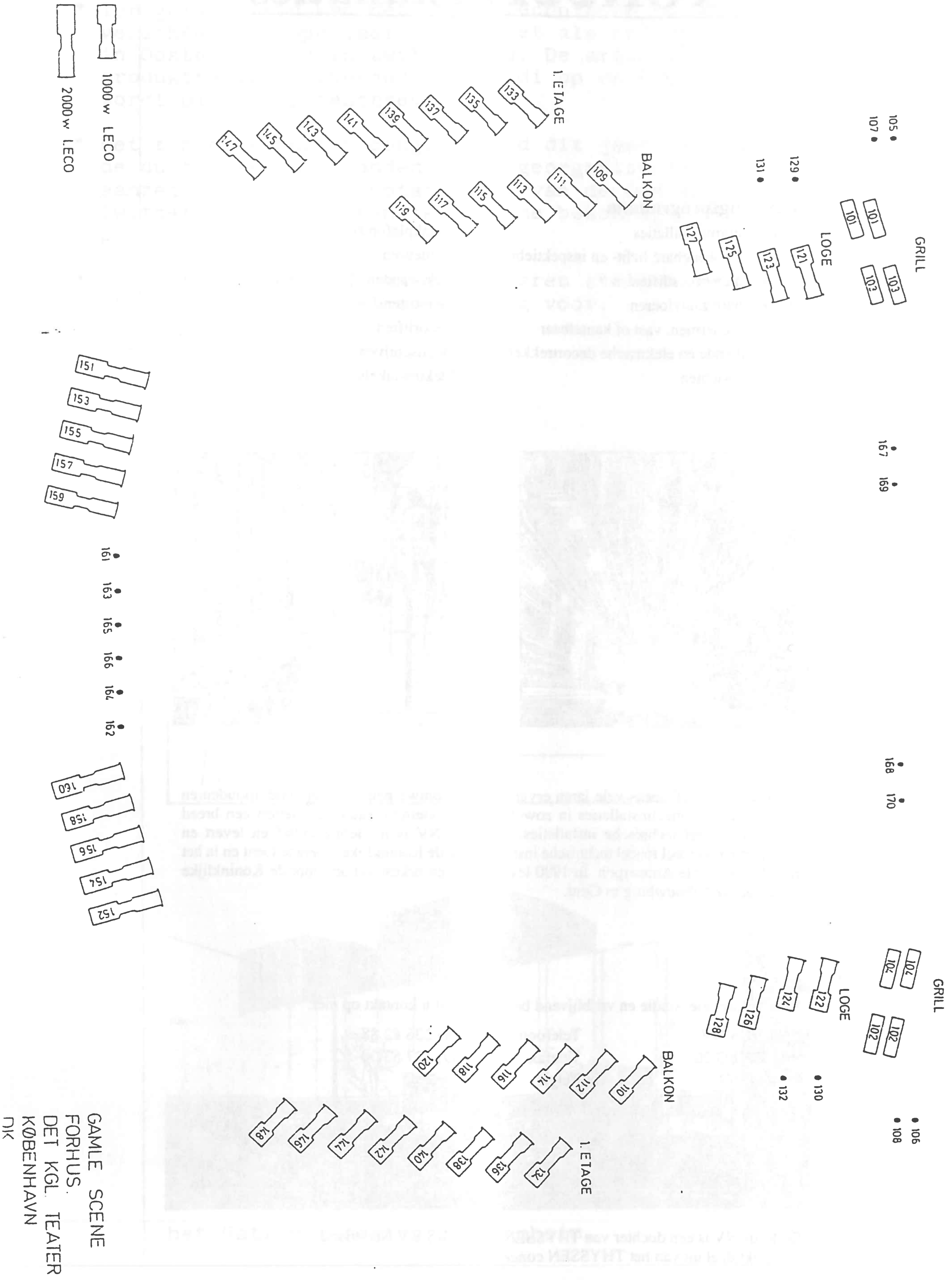

Toneel installaties

Leveringsprogramma

Brandscherminstallaties	Klankplafonds
Vaste en beweegbare licht- en inspektiebruggen	Hefdeuren
Hefpodia en orkestliften	Gaaswanden
Beweegbare zaalvloeren	Lichttorens
Projektieschermen, vast of kantelbaar	Decorliften
Handbediende en elektrische decortrekken	Draaischijven
Kontragewichten	Elektro-takels

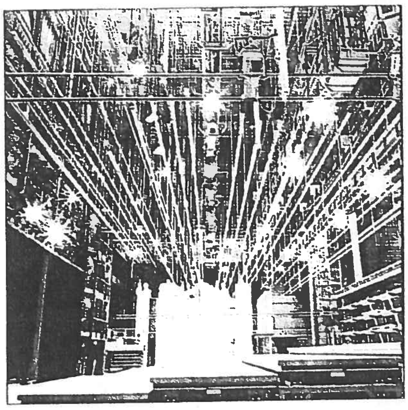

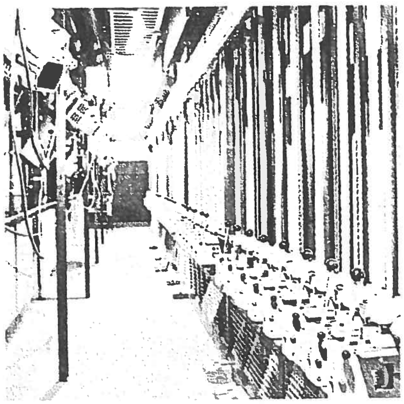

De Reus NV heeft reeds vele jaren ervaring in het ontwerpen, bouwen, onderhouden en renoveren van toneelinstallaties in zowel grote als kleine theaters. Zij levert een breed scala van toneel technische installaties. De Reus NV is in België aktief en levert en monteert momenteel toneel technische installaties in de Koninklijke Opera te Gent en in het Bourla Theater te Antwerpen. In 1990 leverde zij een orkestpodium voor de Koninklijke Nederlandse Schouwburg in Gent.

Voor informatie, studie en vrijblijvend bestek, neemt u kontakt op met:

DE REUS NV	Telefoon	: (09) 226 82 88
KALEWEG 20	Telefax	: (09) 227 83 00
9030 GENT	België	

De Reus NV is een dochter van THYSSEN DE REUS BV Nederland en maakt deel uit van het THYSSEN concern.

Bühnentechnische Rundschau

* Ter gelegenheid van het toneeltechnische congres in Bregenz verscheen een speciaal nummer met als hoofdthema de theaters in Oostenrijk en in Zwitserland. De artistiek-technische produktie van "Nabucco" van Verdi op de Bregenzer Seebühne wordt uitvoerig beschreven.

* Het toneeltechnisch congres werd dit jaar voor het eerst door de duitssprekende landen samen georganiseerd. Dit was de aanzet om van het grootste deel van de Oostenrijkse en Zwitserse theaters een technische beschrijving en een grondplan te publiceren.

* Ook ter gelegenheid van dit congres stellen de drie duitstalige organisaties hun doel en werking voor.

BTR 4 - 94 Augustus

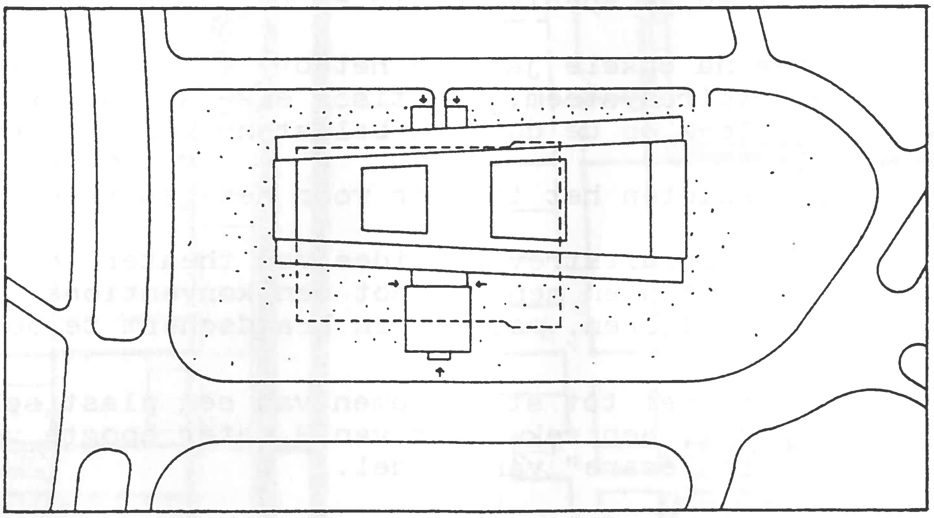

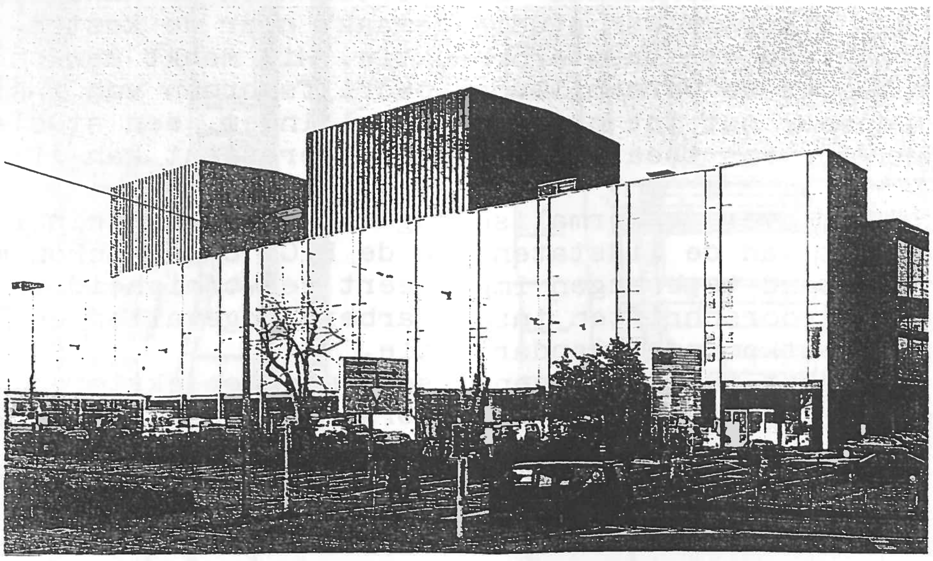

het Nationaltheater in Mannheim.

* Verbouwing van het Nationaltheater in Mannheim.
In 1956 werd dit theater gebouwd dat als eerste twee theaters onder een dak bood.
De twee theaters liggen met de rugzijde naar mekaar toe met een tussenliggende transportzone. Het ontwerp getuigt van een architectonische geslotenheid en lost het probleem van de onaantrekkelijke achterkant van een theater op een geniale manier op.
In 1956, betrekkelijk kort na de tweede wereldoorlog en vòòr de invloed van het "Wirtschaftswunder" zich deed gelden, was het budget voor de bouw van een nieuw theater beperkt.
Het oorspronkelijke idee om twee dezelfde theaters met twee toneeltorens en identieke technische systemen te bouwen bleek onbetaalbaar te zijn. Er moest bespaard en vereenvoudigd worden.
De grootste ruimte, die voor de opera bestemd was werd behouden. Aan de ruimte voor het gesproken toneel werden de grootste besparingen uitgevoerd. De toneeltoren werd geschrapt, de techniek vereenvoudigd en de idee van een konventioneel theater opgegeven.Er ontstond en in die grootte nog nooit gezien monoruimtetheater. Iets waar alle theatermakers nu van dromen. Er was een volledige speelvrijheid en het enthousiasme was groot.
Maar wat bleek na enkele jaren ? Het overal in Duitsland geldende repertoiresysteem, praktisch elke avond een andere voorstelling, bleek op de duur te belastend voor personeel en materiaal.
In 1986 werd besloten het theater voor het gesproken toneel te verbouwen.
Het in 1956 zo vooruitstrevende idee van theater in één ruimte werd verlaten en men besloot een konventioneel theater met toneeltoren, portaal en brandscherm te bouwen.

* Beschrijving van het tot stand komen van een plastische Tyrannosaurus Rex, een rekwisiet van 9 meter hoogte voor de opera "Guilio Cesare" van Händel.

* Een student van de cursus "Theatertechniek en Management" heeft als eindwerk een studie gemaakt over de kostenberekening van een theaterproduktie. Hij maakt een onderscheid tussen de verschillende bedrijfsvormen van instellingen voor openbaar nut tot privaat instellingen. een studie die ook voor ons theaterlandschap interessant kan zijn.

* Een artikel over de normalisering van theatermachinerie.
Het besluit van de lidstaten van de E.G. om een ekonomische unie tot stand te brengen impliceert eenvormigheid in de veiligheidsvoorschriften inzake arbeidsongevallen en de daaruit voortkomende standarisatie.
In de toekomst zullen alleen beschermingsobjektieven gegeven worden, de technische voorschriften zullen moeten herschreven worden.
De verschillende Europese normen,DIN,VDE,CEN,CENELEC zullen tot één harmonische norm moeten leiden.
Als voorbeeld worden de veiligheidsvoorschriften voor een punttrek gegeven.

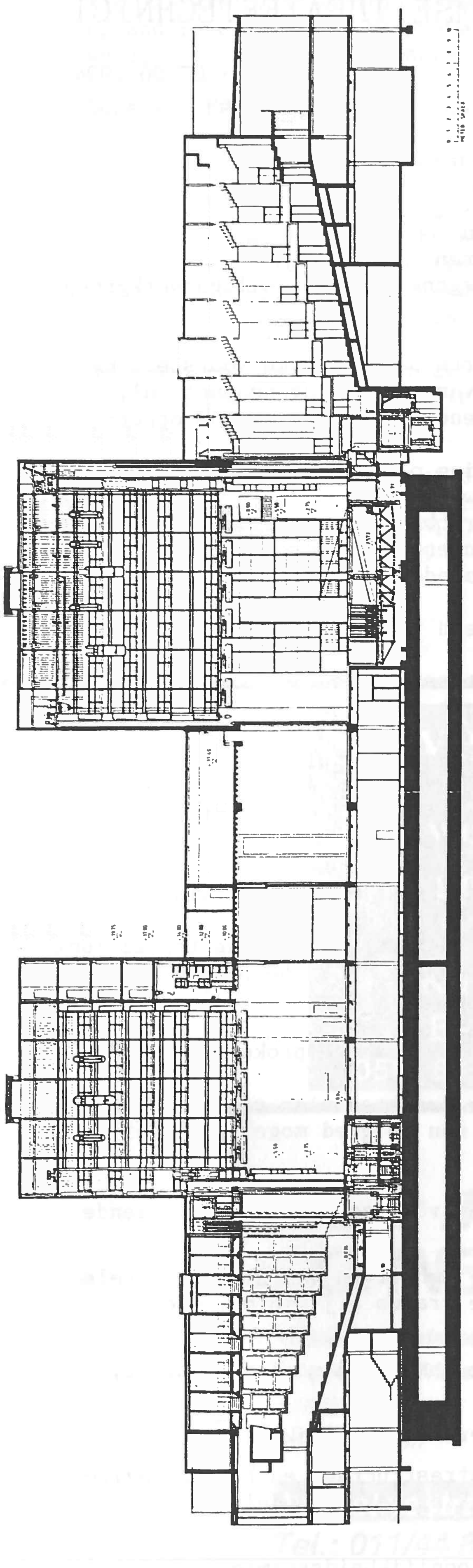

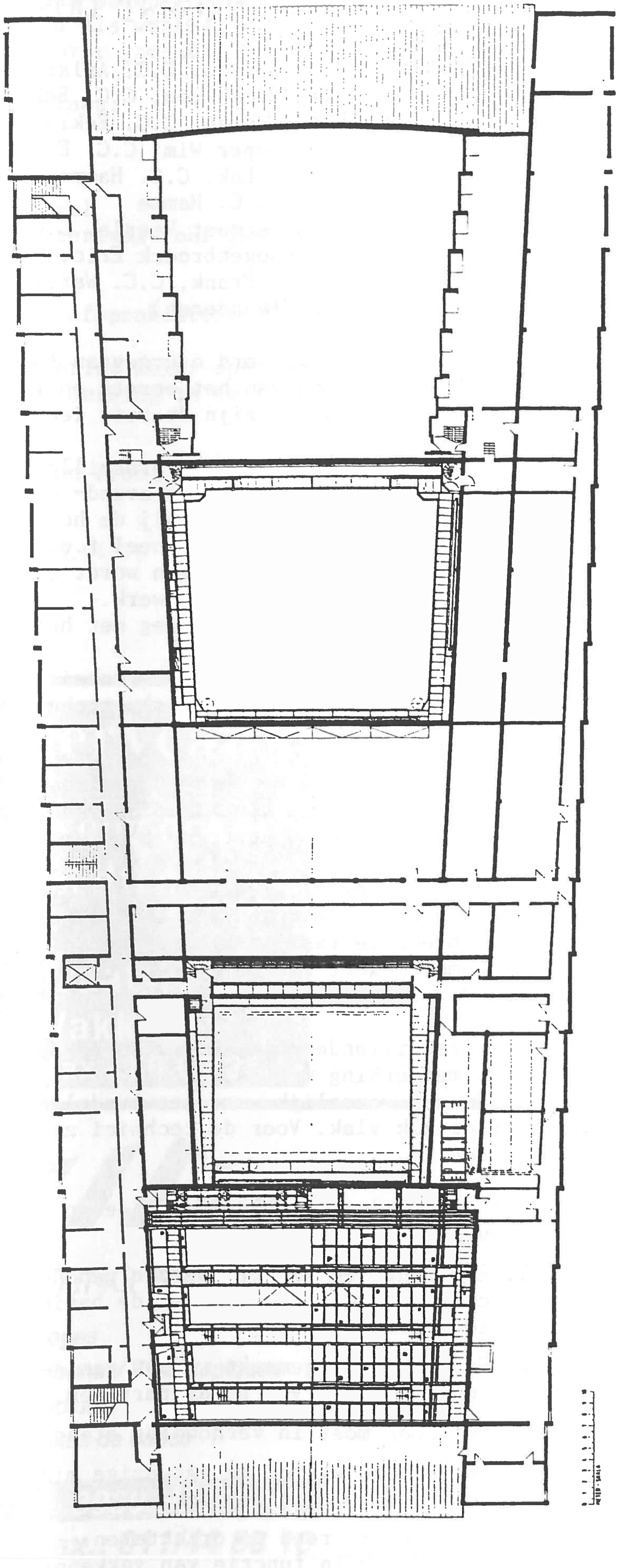

VARIA

VERSLAG BIJEENKOMST OOSTVLAAMSE THEATERTECHNICI

Aanwezig:
- De Ridder Jo, C.C. Aalst
- De Coninck Koen, C.C. Eeklo
- Debbaut Koen, C.C. Eeklo
- De Strooper Wim, C.C. Evergem
- Tassent Luk, C.C. Hamme
- Mario, C.C. Hamme
- Van Aevermaet Veerle, C.C. Lokeren
- Van Droogenbroeck Eric, C.C. Lokeren
- D'Haene Frank, C.C. Waregem (vertegenwoordiger collega-werkgroep West-Vlaanderen)

Datum: 07.06.1994
Lokeren

Na de verwelkoming werd overgegaan tot een korte persoonlijke voorstelling.
Bij de bespreking van het eerste en tevens omvangrijkste agendapunt, nl. de personeelskaders zijn de voor iedereen bekende problemen aan de oppervlakte gekomen.

- Geen of sterk verschillende beloning of compensatie voor geleverde prestaties voor avond- en weekendwerk.
- Weinig begrip bij de hogere of inrichtende overheid.
- Te weinig personeel t.o.v. het aangenomen werkvolume.
- In veel gevallen wordt er weinig aandacht besteed aan het sociaal aspect van het werk.
- Te weinig overleg met het uitvoerend personeel (geen inhoudelijke inspraak).
- Er wordt een onderscheid gemaakt tussen onze dienst en andere stadsdiensten, vb. technische dienst.

Voor de hierboven gestelde problemen moeten we tot een oplossing trachten te komen via overleg met onze directies. Door dit overleg moeten we tot een vertrouwensrelatie komen, zodat wederzijds begrip kan groeien, wat van belang is om de hierboven gestelde problemen op te lossen.

Om tot een degelijk en bevredigend resultaat te komen is samenwerking en overleg tussen al de culturele centra nodig.
In een eerste fase is afgesproken om af te wachten wat de hearing top 22 juni te Wemmel exact zal opleveren. Onmiddellijk hierna zal dan besproken worden hoe we verder zullen werken.

De verschillende opties voor de verdere werking werden besproken, via FEVECC, in samenwerking met BASTT e.d.
Als meest wenselijk werd het bundelen van alle krachten naar voor geschoven, dit op elk vlak. Voor de technici zal dit tot een zo goed mogelijk resultaat leiden.

Uit deze bijeenkomst werd ook een platform naar voor geschoven met volgende 5 punten:

1. Er dient rekening te worden gehouden met de behoeften van alle culturele centra. Voor de centra in de basiscategorie vragen wij minimum twee techniekers.
2. Er moet werk gemaakt worden van een ernstig eenvormig sociaal statuut, in het belang van beide partijen.
3. Het loon moet in verhouding staan tot de verantwoordelijkheid.
4. In verhouding tot de aanwezige middelen, infrastructuur en het aanwezige personeel. Deze inspraak slaat in geen geval op het inhoudelijke.
5. Vorming:
   - breed te oriënteren.
   - in functie van vakkennis en persoonlijkheidsvorming.

Als laatste punt werd de verdere vorm van samenwerking tussen de Oostvlaamse en andere centra (?) besproken. Dit werd als wenselijk omschreven, concreet worden er op 22 juni verdere afspraken over gemaakt.

Deze samenwerking kan vele aspecten beslaan:
voorbeeld:
- advies bij voorstellingen
- advies bij huren materiaal
- advies bij aanwerven personeel
- advies bij inhuren extra materiaal voor gezelschappen die in vele centra optreden.
- uitwisseling werkmethode
- eenvormigheid in technische afsprakenformulieren.

Deze bijeenkomst was voor een eerste overleg zeker opbouwend te noemen en laat het beste verhopen op verdere samenwerking in de toekomst.

Verslag opgemaakt door Eric Van Droogenbroeck
Cultureel Centrum Lokeren
Torenstraat 1, 9160 Lokeren
Tel.09/348.28.05 Fax.09/340.94.79

Sylvère Derveaux
alle weefsels voor dekor
grote breedten
Kapellestraat 17
B-8720 Wakken
056/ 60 22 53 - fax / 60 82 35

CORNET B.V.B.A SEATING SYSTEMS
• Zitakkommodaties • Sièges
• Teleskoop/ Tribunes • Tribunes/ Télescopiques
• Podia • Podiums
• Dansvloeren • Pistes de dance
Industriestraat 16 B- 3930 HAMONT
Tel.: 011/44 88 09 Fax.: 011/44 88 10

AGENDA

22 - 27 september ' 94	: Keulen	: Photokina '94
30 - 1-6-'95	: Berlijn	: Showtech '95
26 - 16-7-'95	: Praag	: P.Q.'95 - Praagse Quadriënnale.

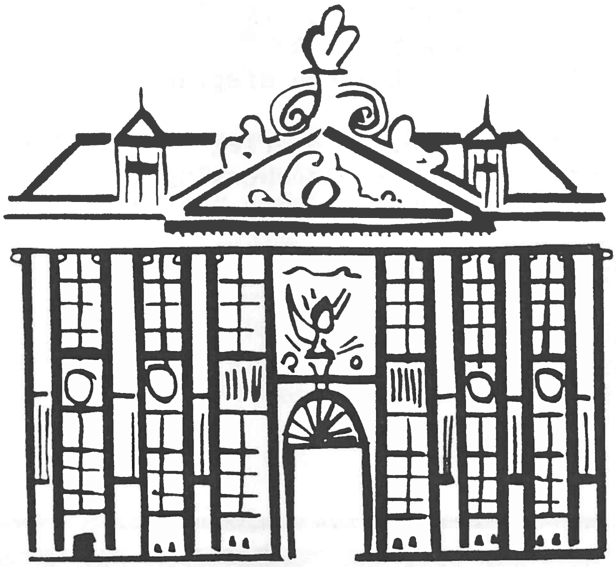

LA BELLONE.

Anne Molitor neemt het scheepsroer van "La Bellone" over, geassisteerd door Monique Buren, wij wensen hen "goede vaart"!

twin design

theaterdekors

hoogkamerstraat 80 a
B - 2690 temse
tel.: 03/ 771 59 69
fax: 03/ 771 58 07

"THEATER-HULP ?"

Onlangs verscheen in 'De Morgen' een boeiend artikel: 'De machine van de filozofen' of leven met de Virtuele Realiteit.
Deze machine doet ook scenografen en theatermensen dagdromen, volgende tekst wordt gewoon aangereikt aan degenen die zich willen verdiepen in dit fenomeen!

GUIDO EEKHAUT

In ons alledaagse leven worden we niet zo meteen gekonfronteerd met de mogelijkheid van een andere realiteit. Eén enkele wereld is ons al meer dan zorg genoeg. Een meervoud van realiteiten is voor de meesten onder ons een bizarre gedachte, of op z'n best een obskuur filozofisch principe waarvan we niet meteen het nut inzien. Virtual Reality biedt ons echter de mogelijkheid een geheel verschillende wereld te betreden en deze naar goeddunken te exploreren. De machine der filozofen is in zekere zin werkelijkheid geworden. Maar wat voor deze filozofen een intellektuele oefening was, zou voor ons wel eens kunnen uitdraaien op een geheel nieuwe visie op de werkelijkheid.
Met een van miniatuurschermen voorziene helm op het hoofd, een sensorenhandschoen, en geholpen door een krachtige computer, kunnen we voortaan een virtueel landschap betreden. Zo'n landschap kent vele meesters: wetenschappelijk onderzoek, spelletjes, simulatie, kommunikatie. Opeens lijken we in staat voor God te spelen, onze eigen wereld te creëren. Ook een wereld die radikaal verschilt van diegene waarin we ons tot nu toe bewogen.

Virtuele Realiteit (want ja, er bestaat een bruikbare Nederlandse term) biedt de gebruiker de mogelijkheid zich door een ruimte te bewegen zonder gebruik te maken van zijn eigen lichaam. Dat lichaam wordt geïsoleerd, de zintuigen afgesneden van hun werkelijke omgeving. Wanneer de deelnemer de virtualiteit betreedt, funktioneren zijn zintuigen nog slechts in het alternatieve, kunstmatige universum. De virtuele ontdekkingsreiziger wordt de rechtstreekse ontvanger van elektronische data. Deze data, die rechtstreeks op zijn zintuigen inwerken, voorzien hem van alle sensoriële indrukken van zijn virtuele omgeving. Om het met Paul Virilio te zeggen: het subjekt houdt op te bestaan en wordt beweging. Maar het subjekt houdt slechts op te bestaan in de reële wereld. In de virtuele wereld wordt hij een nieuw subjekt, een nieuwe persoon, met dezelfde intuïties en reakties maar met een andere waarneming. Dit gewijzigde model van waarneming is de essentie van Virtuele Realiteit.
Gebruikers van Virtuele Realiteit bevinden zich gelijktijdig in twee verschillende realiteiten. De ene — de 'echte' — onderdrukken ze tijdelijk ten voordele van de zintuiglijke input van de andere realiteit. Onze geest is in dit opzicht maar al te gemakkelijk voor de gek te houden, en werkt graag mee aan deze dubbelzinnigheid. Ondergedoken in de 'realiteit' van het virtuele 'gelooft' hij in alles wat hij daar waarneemt. Daaraan is uiteindelijk niets vreemds of nieuws. Hetzelfde fenomeen doet zich immers voor wanneer we televisie of film kijken. Ook dan zijn we tijdelijk bereid de illuzie, en vaak de meest bizarre illuzie, voor waar aan te nemen.

De werkelijke betekenis van Virtuele Realiteit bestaat in het als echt lijkende kontakt met een volledige en schijnbaar koherente wereld, die als het ware 'bewoond' wordt door de gebruiker. Virtuele Realiteit gaat dan ook heel wat verder dan televisie, die slechts een beperkt gezichtsveld biedt op een gefragmenteerde wereld en die daarenboven een afspiegeling meent te moeten zijn van de reële wereld.

Veeleer dan een toeschouwer is de virtuele reiziger een bewoner. Zijn ervaring is driedimensionaal. Opvallend is daarenboven, vooral in zoverre Virtuele Realiteit gebruikt wordt als ontspanningsmiddel, dat de virtuele wereld duidelijk anders moet zijn dan de echte wereld. Als imitatie ervan, als vorm van zuivere reproduktie, heeft Virtuele Realiteit weinig zin: de echte wereld zal altijd zoveel meer details te bieden hebben. Virtuele Realiteit moet dus wel een 'andere' wereld bieden, een wereld die syntetisch, cybernetisch en kunstmatig is. Of hyperrealistisch, in het geval van simulaties en ontwerpen.

Binnen de virtuele wereld zijn er geen onbekende gebieden, geen witte plekken op de kaart. Er zijn geen mysteries in Virtueelland, alle raadsels zijn er opgelost. In tegenstelling tot onze kosmos is die van het virtuele afgebakend. In dit kontrast schuilt echter een gevaar: vanwege zijn volledigheid — en het feit dat het geheel beheersbaar is — is men vaak geneigd het virtuele te verkiezen boven het reële, omdat het virtuele naar wens volmaakt kan zijn. Zo stelde de Amerikaanse computerdes-

implikaties. In welke zin zal bijvoorbeeld een massaal gebruik van virtuele technieken en ontspanningsmiddelen onze samenleving veranderen? Zullen deze veranderingen ons ten goede komen, en zo ja, wie zal ervan profiteren? Zal de nieuwe technologie van wat een machtig medium kan worden nieuwe monopolies doen ontstaan? Zullen politieke en ekonomische belangen prioritair zijn bij beslissingen omtrent commercializering?
En ook: hoe zullen we met elkaar kundige Marvin Minsky dat hij een virtuele zonsondergang prefereert boven een echte.

Tot nog toe is Virtuele Realiteit een relatief bescheiden ontwikkeling, die gedeeltelijk nog in een experimenteel stadium verkeert. Het fenomeen heeft de huiskamer nog niet bereikt, het is nog geen massaprodukt geworden. Toch woedt er al een verhitte diskussie over de mogelijke ontwikkelingen ervan, en vooral over de sociale omgaan als virtuele kontakten tussen personen gemeengoed worden? Voor men echter toe is aan een onderzoek naar de sociale impact van het nieuwe medium, zullen de mediamachine en de massaproduktie zich al onvermijdelijk in beweging hebben gezet. Want net als de televisie dient Virtuele Realiteit vooreerst haar eigen doelen, en wordt de sociale diskussie pas achteraf gevoerd.
Televisie en computerspelletjes brachten een kulturele revolutie teweeg door een nieuwe dimensie toe te voegen aan reeds bestaande visuele media. Virtuele realiteit gaat nog een stuk verder: het tast de fundamenten zelf van onze waarneming aan. Het creëert immers een totaal nieuw universum, en niet een betere of snellere versie van het bestaande, zoals de boekdrukkunst of de fotografie. Dit universum, dat tastbaar noch materieel is, bestaat parallel aan het onze. Het bestaat werkelijk, want het is zintuiglijk waarneembaar, en toch bestaat het eigenlijk niet, want alle onderdelen ervan zijn slechts cybernetische beelden. Als dusdanig is het niet zozeer een virtueel spook als wel een aantrekkelijk alternatief voor ons universum: oneindig kontroleerbaar, met bekende en beperkte wetten.

Mogelijk ligt de toekomst van de audiovisuele media gedeeltelijk, zo niet zelfs helemaal, bij Virtuele Realiteit. Op termijn kan het de televisie als eerste konsumptiemedium vervangen. Dat zou een opmerkelijke evolutie zijn, want Virtuele Realiteit vereist heel wat meer aktieve medewerking van de 'toeschouwer' dan televisie. Televisie is essentieel een toeschouwersmedium, dat om een passieve deelname vraagt. Virtuele Realiteit daarentegen is een deelnemersmedium. Daarenboven is het veel intenser dan televisie, omdat het een omgeving biedt waarin de deelnemer zich kan bewegen en oriënteren. Waarin hij zelf beslissingen kan nemen, waar al zijn zintuigen bij betrokken zijn.
Hoewel fabrikanten van computerspelletjes in Virtuele Realiteit een lukratieve markt zien, zal het fenomeen de televisie echter niet meteen terzijde schuiven. Het feit dat televisie weinig inspanning vereist speelt zeker in haar voordeel. En niet iedereen voelt zich geroepen om zijn vrije avonden door te brengen met een helm op het hoofd.

Precies in het aktieve karakter van Virtuele Realiteit en in de aard van haar cybernetischc omgeving schuilen de gevaren. Men mag niet uit het oog verliezen dat de virtuele deelnemer slechts een waanwereld betreedt, waarin niets echt is. Hoe realistisch het ook mag zijn, alles wat hij er 'ontmoet' bestaat slechts uit elektronische impulsen. Er is geen objektief referentiepunt meer, de persoon wordt gereduceerd tot een set van logaritmen, tot een 'adres' in de computer. Als dit cybernetische medium plots uitvalt, 'sterft' de virtuele persoon dan ook. Wat voor gevolgen heeft dat voor de werkelijke persoon? Wat gebeurt er als de virtuele persoonlijkheid belaagd wordt door andere virtuele personen, of door virussen? Hoe verwerkt de deelnemer de emoties die hij opdoet in de virtuele omgeving? Kunnen de illuzies opgewekt in de virtuele omgeving invloed hebben op de werkelijke persoon? De psychologische implikaties van dergelijke ervaringen dienen dringend onderzocht te worden.
Het is echter niet allemaal kommer en kwel in de virtuele wereld. Zo kan Virtuele Realiteit een belangrijke impuls geven tot het wegwerken van discriminatie. In de virtuele wereld doet je geslacht of je huidskleur er helemaal niet toe. Je bent wie en wat je wilt zijn. Maar tegelijk houdt Virtuele Realiteit een vorm van discriminatie in op het niveau van de kennis: diegenen die zich superieure technologie kunnen veroorloven, zullen bevoorrecht zijn. Want Virtuele Realiteit biedt niet slechts spelletjes maar ook informatie en kennis. Net zoals bij elektronische netwerken zal een deel van de informatie vrij beschikbaar zijn en een ander deel niet. Hoe dan ook zal Virtuele Realiteit de relaties tussen mensen onderling, en die tussen mensen en hun omgeving, grondig veranderen. Virtuele Realiteit zal enerzijds mensen dichter bij elkaar brengen — het medium kan een brug vormen tussen personen die elkaar onder andere omstandigheden niet kunnen ontmoeten — maar ze anderzijds ook meer isoleren, fysisch, geestelijk en zelfs gevoelsmatig. Uiteindelijk kan elk cybernetisch substituut van menselijk kontakt ook niets meer zijn dan dat: een substituut. Indien we niet in staat zijn te leven in en met de wereld rondom ons, is er geen enkele virtuele wereld die ons kan redden.